

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Волошина В.В.

студентка,

Науковий керівник: Шуст Н.Б.

*доктор соціологічних наук, професор,
Національний авіаційний університет*

СУДОВА ФОРМА ЗАХИСТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ

У зв'язку із розвитком інтелектуального права, особлива увага в сучасних умовах приділяється питанню захисту авторського та суміжного права, це пов'язано з тим, що відбуваються різного роду порушення майнових та особисто немайнових прав суб'єктів інтелектуальної власності. Дослідження цієї проблематики в Україні є актуальним, оскільки особа реалізуючи право на творчу, інтелектуальну працю, тим самим, має право і на захист результатів своєї творчості.

Під поняттям захисту прав та законних інтересів суб'єктів авторського права і суміжних прав слід розуміти передбачені законом заходи із їх визнання та поновлення, припинення їх порушення, застосування до правопорушників заходів юридичної відповідальності [4, с. 38].

Авторське право в Україні регулюється Цивільним кодексом та Законом України «Про авторське право і суміжні права».

Традиційно вирізняють дві основні форми захисту: 1) юрисдикційний (судовий); 2) неюрисдикційний (позасудовий). Детальніше розглянемо юрисдикційну форму захисту.

Юрисдикційний захист передбачає судовий розгляд справ про порушення авторських та суміжних прав та діяльність інших державних органів, які сприяють встановленню істини у справі, здійсненню експертиз, вчиненню дій, які попереджують правопорушення у відповідній сфері.

В загальному аспекті юрисдикційну форму захисту можна визначити як діяльність уповноважених державою органів, що покликані здійснювати захист порушених або оспорюваних авторських та суміжних прав.

Сутність її виявляється в тому, що особа, права і законні інтереси якої порушені неправомірними діями, звертається за захистом до компетентних державних органів або до суду з метою відновити та захистити свої особисті та (або) майнові права і інтереси [5, с. 25].

Юрисдикційний захист здійснюється за допомогою норм матеріального та процесуального права, відповідно, притягнення до цивільно-правової відповідальності здійснюється за нормами цивільного та цивільно-процесуального законодавства; притягнення до кримінальної відповідальності передбачає розгляд справи шляхом застосування кримінально-процесуального законодавства тощо.

Найбільше практичне значення мають юрисдикційні форми захисту: позови в суди (загальної юрисдикції), цивільна відповідальність, адміністративна відповідальність, кримінальне переслідування порушників авторських і суміжних прав [3, с. 113–114].

Проте, не дивлячись на спроби врегулювати питання захисту авторського права на законодавчому рівні, в Україні залишаються невирішеними багато проблем в цьому напрямку.

Серед них варто виділити:

- поширення в Україні негативних тенденцій, спрямованих на порушення авторського права;

- правова невизначеність багатьох ключових понять (наприклад, відсутнє законодавче визначення поняття твору та понять, що стосуються глобальної мережі Інтернет);

- відсутність контролю щодо збору, розподілу та виплати авторської винагороди з боку державних органів, своєчасних змін до законодавства призвели до негативних наслідків стосовно збору, розподілу та виплати авторської винагороди;

- відсутність дієвих механізмів захисту авторського права, зокрема належного рівня відповідальності;

- суперечливість законодавчих актів в сфері авторського права та ін. [6, с. 75].

Таким чином, можна зробити висновок, що інститут авторського права не може позитивно функціонувати без належного правового регулювання та відповідальності за порушення цих прав. Від того, як буде захищене цивільно-правовими, адміністративними і кримінально-правовими засобами авторське право в Україні, певною мірою можна говорити про дотримання в нашій державі конституційних прав громадян у сфері інтелектуальної власності та їх правовий захист, а також виконання міжнародних зобов'язань України перед світовою спільнотою.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст. 64.
3. Вахонєва Т.М. Особливості правової охорони та захисту авторських та суміжних прав в Україні / Т.М. Вахонєва, А.С. Гаркава // Порівняльно-аналітичне право. – 2013. – № 3–2. – С. 112–117.
4. Грабовська Г.М. Способи та форми захисту авторського права / Г.М. Грабовська // Науковий вісник Ужгородського національного університету: зб. наук. праць. – Ужгород : Ужгородський національний університет, 2012. – Вип. 19. – С. 38-40.
5. Канівець А.О. Проблеми авторського права в Україні / А.О. Канівець // Електронне наукове видання «Молодіжний наук. вісн. Української акад. банківської справи Нац. банку України». – 2014. – № 1(6). – С. 24–27.
6. Рудник Т. В. Деякі проблеми питання захисту авторського права в Україні / Т. В. Рудник // Юридичний вісник. – 2009. – № 1. – С. 74–77.